१.३३ संदर्भ व टीपा

१. जाधव रा. ग.: निळीपहाट श्रीविद्या प्रकाशन, २५० शनिवार पेठ, पुणे ३०,

२. मेश्राम डॉ. योगेंद्र : दलित साहित्य उद्‌गम आणि विकास श्री मंगेश प्रकाशन, नागपूर

३ नेरूरकर प. श्री. : मायमराठी दलित साहित्य विशेषांक, ऑगस्ट १९७५,

४ ढगके डॉ. सुखदेव : बाबुराव बागूल व्यक्ती आणि वाङ्मय स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद

५ कुलकर्णी गो. म. व पुंडलीक डॉ. विद्याधर संपा : दलित साहित्य : एक सामाजिक, सांस्कृतिक अभ्यास सुगावा प्रकाशन, पुणे ३०,

६ मुलाटे डॉ. वासुदेव : दलित साहित्य : नवे आकलन मराठवाडा पब्लिशिंग हाऊस, औरंगाबाद

७ मनोहर डॉ. यशवंत : आंबेडकरवादी मराठी साहित्य भीमरत्न प्रकाशन, इंदोरा, नागपूर

८ कऱ्हाडे डॉ. सदा : दलित साहित्य एक चिकित्सा स्वरूप प्रकाशन, औरंगाबाद ०३

९ लिंबाळे शरणकुमार संपा : मराठी वाङ्मयातील नवीन प्रवाह मधुराज प्रकाशन पुणे ३०,

१० वाघमारे योगीराज : सभापती साकेत प्रकाशन म. गांधी नगर, औरंगाबाद ०५,On 04/09/2021, Balasaheb Shelke <balasahebshelke1971@gmail.com> wrote:> ICICI Bank Acct XXX695 debited with INR 500.00 on 04-Sep-21. Acct XXX155> credited.UPI:124757744161.Call 18002662 for dispute or SMS BLOCK 695 to> 9215676766.

□□□

03

१९८० नंतरची मराठी आदिवासी कादंबरी : एक दृष्टिक्षेप

डॉ.पांडुरंग भोसले
एस.एम.जोशी कॉलेज, हडपसर, पुणे

डॉ.सचिन सि.रुपनर
हडपसर, पुणे

२० व्या शतकामध्ये मानवाने विज्ञानाची कास धरली आणि तो तंत्रज्ञानाच्या सहाय्याने आपली प्रगती करू लागला. या तंत्रज्ञानामुळे तो सर्वच क्षेत्रामध्ये प्रचंड अशा वेगाने धावू लागला. त्याला या तंत्राची—यंत्राची एवढी सवय लागली की, यंत्र बनवणारा माणूस स्वतःच यंत्र बनतो की काय ? असा प्रश्न निर्माण झाला. या बदलापासून साहित्य आणि साहित्यिक अलिप्त राहू शकले नाहित. संवेदनशील अशा लेखक साहित्यिकांनी हा बदल आपल्या लेखणीतून टिपला. या आधुनिकीकरणाला बळी पडणारा समाज जसा एकीकडे होता, तसाच या भौतिकतावादी सुखापासून, यांत्रिकीकरणापासून कोसो दूर असणारा, आपले परंपराधिष्टीत जीवन जगणारा, निसर्ग, डोंगर—दऱ्या, पहाडांमध्ये, जंगलात वास्तव्यास असणारा, निसर्गाच्या सान्निध्यात राहणारा व निसर्गालाच आपले दैवत मानणारा, त्याची पूजा करणारा, रूढी, परंपरा, संस्कृतीच्या आधिन राहून निसर्गाशी विज्ञाननिष्ठेची जोड देणारा असाही समाज आज अस्तित्वात आहे. तो समाज म्हणजे आदिवासी समाज होय. या समाजाची

MAHATMA PHULE MAHAVIDYALAYA PIMPRI PUNE-17